

Alf Jönsson
Tfn: +46 44 309 31 21
Mail: alf.jonsson@skane.se

BESLUT

Datum 2018-08-10
Dnr 1800025

1 (7)

Ansvarsskada vid sak- och personsador

Regiondirektören beslutar i enlighet med bifogade tillämpningsanvisning.

Alf Jönsson
Regiondirektör

Ansvarsskada vid sak- och personskador

Avgränsning

Tillämpningsanvisningen gäller för sak- och personskador för vilka Region Skåne kan bli ansvariga.

Definition ansvarsskada

Ansvarsskada är en skada som ersätts från ansvarsförsäkring och som rör ett skadeståndskrav från annan part.

Gränsdragning andra försäkringar

Patientförsäkring: Om en person drabbas av en skada i samband med hälso-, sjuk-, eller tandvård kan denne ha rätt till ersättning enligt patientskadlagen. Skadorna hanteras av Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF).

Läkemedelsförsäkringen (LFF): Om en person köpt läkemedel på apotek i Sverige, deltagit i kliniska prövningar i Sverige eller fått läkemedel i svensk vård från läkemedelsföretag anslutna till LFF kan läkemedelsförsäkringen vara tillämplig om denne drabbas av en skada.

Personalförsäkring: Regionen har en trygghetsförsäkring vid olycksfall i arbetet. Anställd får inte föra skadeståndstalan mot Region Skåne med anledning av personskada som utgör arbetsskada.¹ Skadorna hanteras av AFA.

Ovanstående försäkringar är särskilt anpassade till respektive försäkringsområde och det är oftast mest förmånligt för den skadelidande att begära ersättning ur ovanstående försäkringar och bevisreglerna är lättare här.

Region Skånes ansvarsförsäkring

Region Skåne har en ansvarsförsäkring. Den gäller för all verksamhet som Region Skåne bedriver, anordnar eller medverkar i. Självrisken är i normalfallet två basbelopp för sak- och personskada och 10 basbelopp för ren förmögenhetsskada².

Ansvar för skadehantering av ansvarsskador

Skadehanteringen av ansvarsskador ligger inom berörd förvaltnings ansvar. Varje förvaltning har sin egen kontaktperson i försäkringsfrågor³. Varje förvaltning ska ha sina egna rutiner för hantering av ansvarsskador och vem som anmäler in skadan till försäkringsbolaget. Region

¹ AFA:s försäkringsvillkor §35

² För försäkringsavtal: http://www.skane.se/organisation-politik/Att-gora-affarer/forsakringar/vara_forsakringar/ansvar/, 180516

³ Aktuell lista finns på <http://www.skane.se/organisation-politik/Att-gora-affarer/forsakringar/kontakter-forsakringar/>, 180516

Skånes avvikelser ska även rapporteras i Region Skånes avvikelshanteringssystem (AvIC) av verksamheterna enligt gällande instruktioner.

Skaderegleringsåtagande av ansvarsskador

Vårt försäkringsbolag reglerar skador över självrisk men vi har även ett skaderegleringsåtagande där försäkringsbolaget åtar sig att reglera personskador under självrisk. Försäkringsbolaget utreder ifall ansvar föreligger och förhandlar i så fall med den som kräver skadestånd. För kontaktuppgifter till försäkringsbolaget för anmälan se www.skane.se⁴.

Personal och patienters egendom

Personal och patienter ansvarar själva för sina tillhörigheter som de tar med sig. För vissa patientkategorier kan ett omhändertagande av värdesaker vara nödvändigt, se den nationella Vårdhandboken⁵. I första hand hänvisas till den egna hemförsäkringen vid stöld eller förlust.

Den skadeståndsrättsliga bedömningen

För att utreda om Region Skåne är ersättningskyldig måste följande fyra steg gås igenom och tas ställning till:

1. Föreligger skada? Har den skadelidande faktiskt skadats?
Enligt skadeståndslagen finns det följande skadetyper:
Personskada, sakskada, ren förmögenhetsskada och kränkning.
2. Föreligger ansvar? – har skadevällaren varit oaktsam eller vårdslös?
Grund för ansvarsfrihet är rena olyckshändelser, nödsituationer, samtycke eller nödvärn.
3. Finns orsakssamband mellan skadan och ansvarsgrunden? Hade den ansvarsgrundande skadan inträffat även om inte den ansvarsgrundande händelsen inträffat? Om svaret är ja föreligger inte orsakssamband.
4. Bestämmande av skadeståndets storlek. Huvudregeln är att den skadelidande ska få full kompensation – att den skadelidande skall försättas i samma ekonomiska situation som om någon skada inte hade uppkommit.

Skadeståndet baseras ofta på återanskaffningskostnaden vid saksador. Avdrag för bruk och ålder görs. Den skadelidande ska inte få mer kompensation än den skada som har drabbat denna.

Vid personskador omfattar skadeståndet bland annat ersättning för sjukvårdskostnader, inkomstförlust, fysiskt- och psykiskt lidande av övergående natur (sveda och värk) eller av bestående art (lyte eller annat stadigvarande men).⁶

⁴ <http://www.skane.se/organisation-politik/Att-gora-affarer/forsakringar/skadeanmalan/>, 180516

⁵ Nationella Vårdhandboken, <http://www.varldhandboken.se/Texter/Vardesaker-tillhorigheter/Oversikt/>, 2018-05-23

⁶ Tänk på att försäkringsbolaget utreder personskador under självrisk.

Bevisbörda

Huvudregeln är att den skadelidande har bevisbördan. Den som lider skadan ska styrka förekomsten av skada, skadans storlek, orsakssamband samt vållande (om inte Region Skåne har strikt ansvar enligt lag).

Lagrum:

Skadeståndslagen (1972:207) gäller då inga speciallagar, förordningar eller avtal har företräde.

Skadeståndslagen tar upp på vilket sätt skadorna ska ha uppkommit för att skadeståndsansvar ska bli aktuellt, vilka skadekostnader som ska ersättas och vem som är ersättningsskyldig.

Bilaga 1 Vägledning⁷

Grundläggande information

Ersättningskrav som riktas mot regionen är av naturliga skäl lika skiftande som regionens verksamhet och det kan vara svårt att veta hur kraven bör hanteras. Försäkringsfunktionen vill ge vägledning för hur handläggningen skall underlättas när det är tal om skada som omfattas av ansvarsförsäkringen eller skaderegleringsåtagande.

Ansvarsförsäkringen gäller uteslutande när någon kräver regionen att betala ersättning i form av skadestånd. I många fall är det så att kravframställaren inte alls nämner något om skadestånd, men att det av kravet ändå framgår att det i realiteten ändå är tal om ett skadestånd. Enligt försäkringspraxis räcker det med att den skadelidande någorlunda tydligt framställer ett krav. Språkbruk/ordval ska här tolkas generöst till den skadelidandes fördel. Regionens skyldighet att anmäla skada till ansvarsförsäkringen (inom viss tid) kan därmed gälla även om kravframställningen inte är tydlig.

Oavsett om den skadelidande är en privatperson eller ett företag så måste skadan styrkas. Den skadelidande är dessutom skyldig att visa att regionen har orsakat skadan samt, som huvudregel, visa att regionen har orsakat skadan genom fel eller försummelse.

Uppmana i förekommande fall den skadelidande att inkomma med:

- skriftligt anspråk
- beskrivning av händelseförloppet samt
- grund för ansvar (varför är regionen skyldig att betala)

Medge aldrig ansvar innan regionen eller regionens försäkringsbolag har gjort en rättslig prövning av ansvaret. Regionen är förhindrad enligt kommunallagen att ge understöd till enskild när något skadeståndsrättsligt ansvar inte föreligger.

Självriskfrågor

Regionens ansvarsförsäkring har olika självrisknivåer enligt följande:

Sak- och personskada 2 basbelopp (i normalfallet)
Ren förmögenhetsskada 10 basbelopp

Sak- och personskador vållar som regel inget problem om vad som härmed avses. Men vad är en ren förmögenhetsskada? Skada som enbart påverkar den skadedrabbades ekonomi är en ren förmögenhetsskada, men märk väl att om det även finns en ingrediens av sak- eller personskada pga händelsen så är huvudregeln den att skadan skall rubriceras som antingen en sak- eller personskada. Följande exempel får illustrera det sagda:

En person halkar omkull vid sjukhusets entré och kräver regionen på skadestånd. Kravet gäller dels en personskada samt dels en inkomstförlust under sjukskrivning. Inkomstförlusten är förvisso en

⁷ Aktuell vägledning finns under skadeanmälan på <https://www.skane.se/organisation-politik/Att-gora-affarer/forsakringar/skadeanmalan/#35181>, 180516

förmögenhetsskada, men i detta fall är inkomstförlusten en följd av personskadan. Hela skadan utgör därför en personskada.

När man skall avgöra om ersättningsanspråk överstiger självriskens skall man enbart se på kravet exklusive ränta.

Ha som rutin att göra en bedömning av huruvida kravet kan komma att kompletteras från den skadelidande om det är så att kravet ligger nära självriskgränsen. Är så fallet bör skadeanmälan ändå inges. Det är nämligen mycket lätt att förbise att göra en skadeanmälan när väl kravet kompletteras med ytterligare anspråk.

Skada under självrisk

Om den skadelidande har egen försäkring till skydd för skadan (tex hem-, motorfordons eller olycksfallsförsäkring) ska denna användas i första hand. Uppmana därför den skadelidande att nyttja sin egen försäkring. Eventuella självriskkostnader kan därefter framställas gentemot regionen.

Det är som regel mera förmånligt för den skadelidande att nyttja egen försäkring vid skada i första hand. Den skadelidande har nämligen inte samma stränga bevisbörd och har större chans till ersättning både snabbare och smidigare på det viset.

Regionens försäkringsbolag åtar sig att reglera personskador under självrisk. Åtagandet gäller alltså inte för rena förmögenhetsskador eller sakskador under självrisk. Skaderegleringen vid personskada kräver ofta ingående kunskaper om ersättningssystemen.

Anspråk mot regionen för en personskada ska därför alltid anmälas till regionens försäkringsbolag såvida inte olycksfalls- eller patientförsäkringen är tillämplig.

För sakskador med krav understigande självrisk är det upp till den enskilda verksamheten att göra en bedömning. Vid behov av juridisk rådgivning kan Enheten för juridik kontaktas.

Vid frågor avseende dessa rutiner och riktlinjer, vänligen kontakta Monique Mellin, Försäkringsfunktionen.

Bilaga 2 Exempel på svar till skadelidande där ersättning nekas

Nedan är ett exempel på nekande svar till den skadelidande. Det är verksamheten som står för svaret. Texten kan kompletteras med att den som vill gå vidare kan vända sig till tingsrätten om svar från verksamheten att ersättning nekas är det slutliga svaret från Region Skåne.

Angående ersättningsanspråk gentemot Region Skåne avseende skada xxx som inträffade xxxx-xx-xx

Med anledning av ditt ersättningsanspråk gentemot Region Skåne återkommer vi härmed med vår utredning avseende Regionens ansvar för det inträffade.

Region Skånes inställning är att lämna ersättning för skada som, vid en juridisk prövning, skulle kunna grunda en ersättningsskyldighet. Att en skada har inträffat, är inte i sig tillräckligt för att ersättningsskyldighet ska föreligga. För att Regionen ska anses vara ersättningsskyldig förutsätts att Regionen har orsakat skadan genom oaktsamhet eller vårdslöshet eller att det föreligger ett särskilt ansvar i avtal eller i lag. Det är den som påstår skada som ska visa att Regionen har orsakat skadan. I detta fall ska ärendet prövas i enlighet med skadeståndslagen (1972:207).

[Beskriv här med några korta meningar hur skadan uppstod samt faktiska omständigheter.]

[Ange här varför vi avslår personens ersättningsanspråk.]

Med hänsyn till ovanstående kan Regionen inte se att någon skadeståndgrundande oaktsamhet eller vårdslöshet kan läggas Regionen till last i detta fall. Något särskilt ansvar i avtal eller strikt ansvar i lag åligger inte heller Regionen. Region Skåne är därför inte ersättningsskyldig. Någon annan omständighet som trots detta skulle kunna medföra skyldighet att lämna ersättning föreligger inte heller.

Under sådana förhållanden kan Region Skåne inte göra annat än att avvisa ditt ersättningsanspråk i dess helhet.